

MİLLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK STRATEJİK ARAŞTIRMALAR ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI İLİŞKİLER VE BÖLGESEL ÇALIŞMALAR ANA BİLİM DALI
ULUSLARARASI İLİŞKİLER DOKTORA PROGRAMI

21.YÜZYILDA KÜRESEL SİYASET VE TÜRKİYE
2022-2023 Güz Yarıyılı
Pazartesi: 9:00-11:00

Prof. Dr. MEHMET ÖZKAN

Milli Savunma Üniversitesi, Müşterek Harp Enstitüsü Öğretim Üyesi

E-mail: mozkan@msu.edu.tr | **Web:** www.OzkanMehmet.com | **Twitter:** @_MehmetOzkan

Ofis Saati: randevu ile | **Ofis:** Müşterek Harp Enstitüsü

Hızla değişen ve dönüşen dünyada Türkiye'yi nasıl konumlandırmak gerekir? Küresel siyaset hem sistemsel hem de söylemsel olarak değişirken Türkiye kendisini nasıl konumlandırmalıdır? Siyasal eğilimler, iç siyasi tartışmalar ve kurumsal yeniden yapılanmalar dış politika yapımını Türkiye örneğinde nasıl ve ne derece şekillendirmektedir? Bu derste özellikle Soğuk Savaş sonrası küresel sistemde yaşanan hızlı dönüşümlerin anlamlandırılması, bunların kavramsal bir çerçeveye oturtulması ve en önemlisi bunların gelecekte bizler için ne anlama geldiği tartışılacaktır. İç-dış politika ayrımının anlamını yitirdiği bir dönemde küresel ekonomik dönüşümler yanında ittifaklar, dostluklar ve stratejik iş birlikleri çok ciddi bir şekilde anlamsızlaşmaktadır. Ayrıca her tarafta yükselen barış söylemine rağmen çatışma alanları dünyanın her tarafından kendisini yeniden göstermekte ve BM başta olmak üzere küresel örgütlerin etkinliği çok ciddi bir sınavdan geçmektedir. 21. yy.'da bu dönüşümler ABD, Avrupa, Çin, Rusya, Hindistan ve Türkiye için ne anlama gelmektedir?

Bu ders farklı açılardan yaşanan hızlı dönüşümü izah etmek ve gelecekle alakalı bir perspektif çizmeyi amaçlamaktadır. Öğrenciler bu kurs sonucunda küresel siyasi trendleri görebilecek ve makro perspektiften bölgemize ve ülkemize bakmayı öğreneceklerdir. Dolayısıyla makro perspektiften gelerek mikro gelişmeleri izah eden, aynı şekilde mikrodan yola çıkarak makro çıktılarını tespit etmeye çalışan bir metod takip edecek olan bu ders, dikey ve yatay düzlemle karşılaştırmalı bir yaklaşımı önceleyerek Türkiye'nin dış ve güvenlik politikasını açıklamayı amaçlamaktadır. Öğrenciler bu ders sonrasında uluslararası siyasette yerel-bölgesel-küresel sorunlara bütüncül bir bakış açısı kazanacaklar ve Türkiye'nin rolünü, potansiyelini ve gerçek güç ve imkanlarını daha iyi kavrayacaklardır.

OKUMA METİNLERİ

Bu ders için tek bir okuma kitabı yoktur. Her hafta için ayrı ayrı metinlerin öğrenciler tarafından okunması istenmektedir. Öğrencilerin eleştirel bir gözle ilgili metinleri okumaları ve disiplinler arası bir yaklaşımla konular üzerinde fikir yürütmeleri beklenmektedir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Derse katılım (fiziki ve fikri)	10%
Kitap Değerlendirmesi	10%
Ara Sınav	20%
Dönem ödevi/Sunum	10%
Final Sınavı	50%

DERSE KATILIM:

Her derse gelirken; 1. Haftalık okuma metninden size göre metnin ana fikrini yansıtan bir veya birkaç tane cümleyi yazılı olarak getiriniz. Bu cümlelerin neden bu metnin özünü veya ana fikrini yansıttığını sınıfta izah etmeye hazırlıklı olunuz.

2. Metne yönelik olarak en az iki tane eleştirel soru ve yorumunuzu yazılı olarak getiriniz. Bunlar yazarın ana fikrine karşı çıkan veya yazarın eksik bıraktığı noktaları tanımlayan argümanlar olabilir. Bunları sınıfta tartışmaya hazır olunuz.

KİTAP DEĞERLENDİRMESİ/BOOK REVIEW:

Her öğrenci uluslararası ilişkiler veya siyaset bilimi alanlarında son 2 yılda yayımlanmış Türkçe, İngilizce veya diğer uluslararası dillerde yayımlanmış herhangi bir kitabı hoca ile istişare ederek seçecek ve onunla ilgili bir değerlendirme yazısı yazacaktır. 800 kelimeyi geçmeyecek olan bu kitap değerlendirmesinin 1/3'ü kitabın ana argümanını özetleyecek, geri kalan kısmı ise kitaptaki argümanları analiz edecektir. Kitap değerlendirmesinin dili tercihe göre İngilizce veya Türkçe olabilir, fakat ara sınavdan önce çıktı olarak elden teslim edilecektir. **Son teslim tarihi: 7 Kasım 2022.**

DÖNEM ÖDEVİ:

Dersin içeriği ile ilgili bir soru çerçevesinde belirlenmiş bir konuyla alakalı **KESİNLİKLE 2500-3000 kelimeyi geçmeyecek** bir makale yazımıdır. Makalenin dili İngilizce veya Türkçe olabilir. Konu belirleme aşamasında tarafımla istişare edildikten sonra kararın verilmesi aynı alanla farklı kişilerin yazmaması açısından önemlidir. Derste sunum bu makale üzerinden yapılacaktır. **Son teslim tarihi: 12 Aralık 2022.**

DEVAMSIZLIK & İNTİHAL:

Dönem boyunca derslere katılmama toplamda **dersin %20'sini geçmemelidir**. Bu orandan fazla katılım sağlayamayan öğrenciler enstitü müdürünün onayıyla sağlık raporu vb. bir gereklilik sebebiyle mazeretini gerekçelendirmek durumundadır. Derse gelemeceklerin ayrıca önceden bilgi vermesi bir nezaket göstergesidir. Sürekli derse geç kalmak kabul edilecek bir durum olmasa da nadiren derse geç gelenlerin derse girmesine izin verilecektir. Derste yapılacak ödevlerde veya sınavda yapılacak her türlü intihalin tespiti durumunda öğrenci dersten otomatik olarak kalacaktır. Ayrıca konu Enstitü'nün Disiplin Komitesi'ne intikal ettirilecek olup gerekli tahkikat ve/veya idari işlem üniversite tarafından yapılacaktır.

HAFTALIK DERS KONULARI

1. HAFTA: Giriş

Dersin mahiyeti, önemi ve dönem boyunca yapılacak olan süreçlerin öğrencilere anlatılması yanında derse giriş mahiyetinde Küresel Siyaset, Sistemsel dönüşüm ve Türkiye konularında bir genel fikir jimnastiği yapılacaktır. Konunun önemi ve beklentiler ayrıca anlatılacaktır.

- Özdem Sanberk, Sönmez Koksall ve Memduh Karakullukçu, *Değerler, Çıkarlar ve Dönüşüm*, İstanbul: Doğan Kitap, 2021.
- Zeynep Şarlak, *Türkiye'nin Milli Güvenlik Devleti: Kökeni, Gelişimi, Dönüşümü*, İstanbul: İletişim, 2022.

I. KÜRESEL BOYUT

2. HAFTA: 21. yy.'da Küresel Siyaset ve Küresel Yönetişim: Nedir, Ne değildir?

- Thomas Weiss. "What Happened to the idea of World Government?", *International Studies Quarterly*, Vol 53, No 2, 2009, pp.253-271.
- Manuel Castells, "Global Politics and Global Governance", *Political Science and Politics*, No 1, 2005, pp. 9-16.
- John J. Mearsheimer, "The False Promise of International Institutions", *International Security*, Vol 19, No 3, 1994/95, pp.5-49.

3. HAFTA: Küresel Kurumlar, Batı ve Diğerleri

- Jose Alvarez, "International Organizations: Then and Now", *American Journal of International Law*, Vol 100, No 2, 2006, pp.324-347.
- Ayşe Zarakol ve Rebecca Adler-Nissen, "Struggle for Recognition: The Liberal International Order and the Merger of its Discontents", *International Organization*, Vol 75, No 2, 2021, pp.611-634.
- Fareed Zakaria, "Culture is destiny: A Conversation with Lee Kuan Yew", *Foreign Affairs*, Vol 73, No 2, 1994, pp.109-125.

4. **HAFTA**: Dönüşen Küresel Ekonomik ve Siyasal Sistem

- Robert Wade, “Emerging World Order? From Multipolarity to Multilateralism in the G20, the World Bank, and the IMF”, *Politics and Society*, Vol 39, No 3, 2011, pp.347-378.
- Amitav Acharya, “Can Asia lead? Power Ambitions and Global Governance in the Twenty-First Century”, *International Affairs*, Vol 87, No 4, 2011, pp.851-869.
- Jorge G. Castañeda, “Not ready for prime time”, *Foreign Affairs*, Vol 89, No 5, September-October 2010, pp.109-122.

II. **BÖLGESEL DÖNÜŞÜM**

5. **HAFTA**: Rusya ve Çin

- Zeev Dimitri Trenin, “Russia Reborn. Reimagining Moscow’s Foreign Policy”, *Foreign Affairs*, Vol 88, No 6, 2009, pp. 64-78.
- John Mearsheimer, “Why the Ukraine Crisis is the West’s Fault”, *Foreign Affairs*, Vol 93, No 5, 2014, pp.77-89.
- G. John Ikenberry, “The Rise of China and the Future of the West: Can the liberal system survive?”, *Foreign Affairs*, Vol 87, No 1, 2008, pp.23-37.
- Christopher A. McNally, “Sino-Capitalism: China’s Reemergence and the International Political Economy”, *World Politics*, Vol 64, No 4, 2012, pp.741-776.

6. **HAFTA**: Hindistan, Güney Afrika, Brezilya

- Stefan Schrim, “Leader in need of followers: Emerging powers in global governance”, *European Journal of International Relations*, Vol 16, No 2, 2010, pp. 197-221.
- Pratap Bhanu Mehta, “Still Under Nehru's Shadow? The Absence of Foreign Policy Frameworks in India” *India Review*, Vol 8, No 3, 2009, pp. 209-233.
- Leslie Bethell, “Brazil and ‘Latin America’”, *Journal of Latin American Studies*, Vol 42, No 3, 2010, pp. 457-485.
- Karen Smith, “Contrived boundaries, kinship and ubuntu: a (South) African view of the ‘international’”, in Tickner, A. & Blaney, D. (eds) *Thinking the International Differently*. London: Routledge, 2012.

III. **YEREL YANSIMALAR**

7. **HAFTA**: Türkiye’nin İç ve Dış Politika Dönüşümü

- Mustafa Aydın. “Determinants of Turkish Foreign Policy: Changing Patterns and Conjunctures during the Cold War”, *Middle East Studies*, vol. 36, no. 1, 2000, pp. 103-139.
- İbrahim Kalın, “Turkish foreign policy Framework, values, and mechanisms”, *International Journal*, LXVII.1 (2012): 7-21.
- Mehmet Ozkan, “How Religion Shapes Foreign Policy? An Explanatory Model for Non-Western States”, *Religions*, 12(8), 2021

8. **HAFTA**: ARA SINAV

9. **HAFTA**: Türk Dış Politikasında Afrika ve Latin Amerika

- Ariel González Levaggi, “Turkey and Latin America: A New Horizon for a Strategic Relationship”, *Perceptions*, Vol XVIII, No 4, 2013, pp. 99-116.

- Mehmet Özkan, "Türkiye-Latin Amerika İlişkileri Üzerine Notlar", *Dış Politika*, 1(3), 2018, ss. 97-106.
- Mehmet Özkan, "A New Actor or Passer-By? The Political Economy of Turkey's Engagement with Africa," *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, Vol.14, No.1 (2012).

10. **HAFTA**: Türk Dış Politikasında ABD, Avrupa ve Balkanlar

- Mehmet Uğur Ekinci, "Turkey's Balkan Policy and Its Skeptics." *Insight Turkey*, Vol 21, No 2, 2019, pp. 37-49.
- Saban Kardaş, "Turkish-American Relations in the 2000s: Revisiting the Basic Parameters of Partnership?" *Perceptions*, Vol XVI, No 3, 2011: 25-52.
- John Redmond, "Turkey and the European Union: Troubled European or European Trouble?" *International Affairs*, 83: 2 (2007), 305-317.

11. **HAFTA**: Türk Dış Politikasında Rusya, Çin ve Asya Açılımı

- Şener Aktürk, "Turkish-Russian Relations after the Cold War, 1992-2002," *Turkish Studies*, 7(3), September 2006, pp. 337-364.
- Mehmet Özkan, "Turkey's 'New' Engagements in Africa and Asia: Scope, Content and Implications", *Perceptions*, Vol XVI, No 3, 2011, pp. 115-137.
- Ömer Aslan, "A Déjà Vu All over Again? Identifying and Explaining 'Change' in Turkey's Asia Policy", *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, 24 (6), 2022, 954-973.

12. **HAFTA**: Türk Dış Politikasında Ortadoğu

- Mehmet Ozkan. "Turkish Activism in the Middle East after 1990s: Towards a Periodization of Three Waves" *Turkish Review of Middle East Studies* 17 (2006): 157-185.
- Meliha Benli Altunışık, "Worldviews and Turkish Foreign Policy in the Middle East," *New Perspectives on Turkey* (Spring 2009), 169-192.

IV. GELECEK VE TEORİ

13. **HAFTA**: Türk Dış Politikasında Teori ve Vizyon Tartışmaları I

- Mehmet Özkan, "A New Approach to Global Security: Pivotal Middle Powers and Global Politics", *Perceptions: Journal of International Affairs*, Vol XI, No 1, 2006, pp.77-95.
- Faruk Yalvac, "Strategic Depth or Hegemonic Depth? A Critical Realist Analysis of Turkey's Position in the World System", *International Relations*, Vol 26, No 2, 2012, pp.165-180.
- Ersel Aydınli ve Julia Mathews, "Türkiye Uluslararası İlişkiler Disiplininde Özgün Kuram Potansiyeli: Anadolu Ekolünü Oluşturmak Mümkün mü?", *Uluslararası İlişkiler*, Vol 5, No 17, 2008, pp. 161-187.

14. **HAFTA**: Türk Dış Politikasında Teori ve Vizyon Tartışmaları II

- Ersel Aydınli, Erol Kurubas & Haluk Ozdemir, *Yöntem, Kuram, Komplo Türk Uluslararası İlişkiler Disiplininde Vizyon Arayışları*, İstanbul: Küre, 2015.
- *Perceptions*, Özel sayı, vol. 25, no. 2, 2021. www.sam.gov.tr

15. **HAFTA**: FINAL SINAVI